

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“

2021-01-22

Nr. (1.2.28 E-04) SD -

į 2020-12-23

GD-18199

DĖL EKONOMIKOS GAIVINIMO IR ATSPARUMO DIDINIMO PRIEMONIŲ PLANO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM) teikia atsakymus į Lietuvos profesinės sąjungos „SOLIDARUMAS“ 2020-12-10 rašte Nr. 10-168 „Dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių plano“ išsakytus klausimus:

Bendrieji klausimai

1. *Kaip Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių planas koreliuos su nauja LR Vyriausybės programa?*

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių plane (angl. *Recovery and Resilience Facility*, toliau – RRF) numatytos priemonės turės būti įtrauktos į šiuo metu rengiamą naujos LR Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planą, kuriame bus nurodyti konkretūs veiksmai ir priemonės, jų vykdymo terminai, atsakingos ir dalyvaujančios institucijos. Šios priemonės taip pat bus įtrauktos į SADM rengiamas Plėtros Programas. Toliau pateikiama detalesnė informacija apie kiekvieną iš RRF priemonių:

- 1.1. *Dėl vieningos kvalifikacijos ir kompetencijų suteikimo sistemos sukūrimo:*

Informuojame, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija numato dalyvauti įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių plane siūlomą vykdyti visuminę Mokymosi visą gyvenimą (MVG) reformą, t.y. vykdant priemones dėl: vieningos Mokymosi visą gyvenimą sistemos modelio kūrimo, IT sprendimo, kuris sudarytų galimybes asmenims gauti darbo rinkos poreikius ir jų gebėjimus atitinkantį mokymosi pasiūlymą, taip pat kuriant naujas mokymosi formas, rengiant reikalingus teisės aktų pakeitimus. Be to, dalyvaus plėtojant profesinio orientavimo sistemą ir šių paslaugų teikimą.

Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje (toliau – Vyriausybės programa), Mokymosi visą gyvenimą galimybė kiekvienam gyventojui projekte (60.2 punktą) nurodoma, kad bus sujungiamos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos,

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programos ir turimi ištekliai, diegiamas vieno langelio principas – taip bus siekiama suteikti gyventojams įsidarbinti ir tobulėti profesinėje srityje reikalingus įgūdžius ir kvalifikacijas. Be to, numatoma sudaryti sąlygas ir skatinti profesinio mokymo įstaigas ir aukštąsias mokyklas teikti kokybiškas, darbo rinkos poreikius atitinkančias paslaugas suaugusiųjų kvalifikacijai tobulinti ar naujai kvalifikacijai įgyti. Bus siekiama suteikti galimybes persikvalifikuoti ne tik žemos ir vidutinės kvalifikacijos žmonėms, tačiau ir turintiems aukštą, tačiau darbo rinkoje nepaklašią kvalifikaciją. Savivaldybės bus skatinamos priimti moderatoriaus vaidmenį ir inicijuoti realiai veikiančias Užimtumo tarnybos, aukštųjų ir profesinių mokyklų, pramonės ir verslo bendradarbiavimo platformas, kurios pajėgtų suformuoti realų užsakymą darbuotojams perkvalifikuoti ar pritraukti.

Pažymime, kad šiuo metu yra rengiamas Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, kuriame bus nurodyti konkretūs veiksmai ir priemonės, jų vykdymo terminai, atsakingos ir dalyvaujančios institucijos.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rengiamoje 2021–2030 m. Įtraukios darbo rinkos Plėtros programoje, siekiant spręsti riboto laisvų darbo išteklių įtraukimo į darbo rinką problemą, numatoma priemonė – „Sukurti efektyvią suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą sistemą, siekiant asmens gebėjimų ir kvalifikacijos darnos su asmens, darbo rinkos ir aplinkos poreikiais“ (atsakingos institucijos – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija), šios priemonės įgyvendinamas numatytas Švietimo plėtros programoje.

1.2. *Dėl Socialinės apsaugos sistemos prieinamumo ir adekvatumo didinimas bei socialinių išmokų sistemos veiksmingumo skatinimo:*

Vyriausybės programoje yra numatyta įgyvendinti projektus „Socialinės apsaugos išmokų adekvatumas ir tvarumas“ ir „Socialinės apsaugos valdymo tobulinimas“. Šie projektai apims įvairias iniciatyvas („Skurdo mažinimas“, „Socialinio draudimo išmokų didinimas“, „Taiklesnės pensijos, išmokos ir kompensacijos“, „Papildomo pensinio draudimo garantijos ir plėtra“, „Stebėsenos ir prognozavimo sistemos tobulinimas“ ir kt.), kurios tiesiogiai prisidės prie socialinės apsaugos sistemos prieinamumo ir adekvatumo didinimo bei socialinių išmokų sistemos veiksmingumo skatinimo. Šiuo metu yra rengiamas Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, kuriame bus nurodyti konkretūs veiksmai ir priemonės, jų vykdymo terminai, atsakingos ir dalyvaujančios institucijos.

SADM rengiamose 2021-2030 m. Pajamų nelygybės mažinimo ir Socialinės sutelkties Plėtros programose taip pat yra įtrauktos priemonių kryptis, kurios prisidės prie socialinės apsaugos sistemos prieinamumo ir adekvatumo didinimas bei socialinių išmokų sistemos veiksmingumo skatinimo.

1.3. *Dėl Socialinės apsaugos ir užimtumo sistemos veiksmingumo didinimas ją skaitmenizuojant:*

Planuojama, jog Vyriausybės programoje numatyto projekto „Socialinės apsaugos valdymo tobulinimas“ iniciatyva „Daugiau ir geresnių elektroninių paslaugų“ taip pat apims RRF priemonę „Socialinės apsaugos ir užimtumo sistemos veiksmingumo didinimas ją skaitmenizuojant“.

1.4. *Dėl socialinio būsto plėtros:*

Šią RRF priemonę planuojama įtraukti į šiuo metu rengiamą naujos LR Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planą, kuriame bus nurodyti konkretūs veiksmai ir priemonės, jų vykdymo terminai, atsakingos ir dalyvaujančios institucijos.

2. *Kaip į priemonių plano įgyvendinimo veiklas bus įtraukti socialiniai partneriai?*

Socialiniai partneriai ir nevyriausybinės organizacijos įtraukiami į pasiūlymų RRF rengimo procesą. Įgyvendinimo eigoje bus teikiama informacija ir konsultuojamasi susijusiais klausimais, aptariant ir vertinant veiklų tarpinius rezultatus, formuojant pasiūlymus dėl galimų sprendimų išnaudosime Trišalės tarybos formatą. Socialinių partnerių įsitraukimą vertiname kaip būtina sąlygą geriems veiklų rezultatams pasiekti. Norime pabrėžti, jog Europos lygiu akcentuojama socialinių partnerių ir nevyriausybinių organizacijų vaidmuo RRF procese laikantis gero valdymo, skaidrumo ir demokratinio įtraukumo principų.

3. *Kaip planuojamas šių priemonių tvarumo užtikrinimas ateityje, jeigu nebus didinama BVP dalis socialinės politikos sritims: socialinės apsaugos, darbo rinkos, tame tarpe, aktyvių darbo rinkos politikos priemonių, finansavimas.*

LR Vyriausybės programoje skiriamas didelis dėmesys socialinės apsaugos sistemos stabilumui, priemonių tvarumui. Tą akcentavo ir Europos Komisija, aptariant pasiūlymus RRF, jog reikalingi pakankami išteklių socialinei apsaugai nepakenkiant valstybės finansams. RRF priemonės padėtų įvertinti socialinių išmokų sistemos veiksmingumą ir užtikrinti efektyviausią lėšų panaudojimą. Savivaldybės prisideda prie socialinio būsto prieinamumo priemonės tvarumo informuodamos nuomininką apie galimybę gauti piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams, tikrindamos nuomojamo socialinio būsto būklę ir kt. Paminėtina, jog Įtraukios darbo rinkos Plėtros programoje yra numatyta „Sukurti tvarią aktyvios darbo rinkos politikos priemonių finansavimo sistemą“.

Socialinės politikos iššūkių sprendimui konsoliduojame ir ES struktūrines lėšas, ir valstybės biudžeto, ir RRF lėšas, siekdami papildomumo.

Tuo pačiu atkreipiame Jūsų dėmesį, jog toliau vyksta pasiūlymų formulavimas ir derinimas, vasario – kovo mėn. vyks tolesnės derybos ir konsultacijos tiek Lietuvoje dėl asignavimų paskirstymo ministerijų pateiktiems pasiūlymams bei derinimas su socialiniais partneriais ir nevyriausybėmis organizacijomis, tiek ir su Europos Komisija. Todėl priemonių turinys, apimtys, finansavimo galimybės gali kisti.

Specialieji klausimai

1. *Dėl vieningos kvalifikacijos ir kompetencijų suteikimo sistemos sukūrimo:*

Dėl specialiųjų klausimų, susijusių su vieningos kvalifikacijos ir kompetencijų suteikimo sistemos sukūrimu, pažymėtina, kad visi rašte pateikti klausimai svarstomi ir aptariami kuriant MVG sistemos modelį, dalyvaujant ne tik ministerijų, bet ir socialinių partnerių atstovams. Kartu diskutuojant bus ieškoma geriausių sprendimų dėl tikslingo ir efektyvaus mokymosi poreikio nustatymo, tvaresnio mokymų finansavimo, prioritetų ir tikslinių grupių, kurioms valstybė skirs finansavimą, nustatymo.

Dėl Lietuvos lėšų skyrimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms, pažymėtina, kad PP Programoje keliama problema – Ribotas darbo išteklių įtraukimas į darbo rinką, o viena iš šios problemos priežasčių – nepakankama užimtumo rėmimo aprėptis, todėl yra numatoma priemonė – Sukurti tvarią aktyvios darbo rinkos politikos priemonių finansavimo sistemą (atsakingos institucijos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Finansų ministerija).

Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės programoje (60.1 „Karjeros planavimo visą gyvenimą sistema“), taip pat Įtraukios darbo rinkos ir Švietimo Plėtros programose yra numatytos priemonės dėl karjeros planavimo, profesinio orientavimo sistemos plėtojimo.

Dėl darbuotojų kvalifikacijos kėlimo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra numačiusi Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo teisinio reguliavimo pakeitimus, suteikiant daugiau galimybių užimtiems asmenims mokytis finansuojant Užimtumo tarnybai ir pirmenybę teikiant aukštą pridėtinę vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų įgijimui.

2. *Dėl Socialinės apsaugos sistemos prieinamumo ir adekvatumo didinimas bei socialinių išmokų sistemos veiksmingumo skatinimo:*

RRF reglamentavimas numato, jog RRF lėšos negali būti naudojamos finansuoti esamoms socialinėms išmokoms. Tad socialinės išmokos negalės būti didinamos naudojantis RRF lėšomis. Tačiau šiuo metu yra rengiamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, kuriame bus nurodyti konkretūs veiksmai ir priemonės, kuriomis bus siekiama užtikrinti socialinės apsaugos sistemos (įskaitant ir piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams) prieinamumą, adekvatumą, kompleksiškumą ir taip mažinti skurdą, atskirtį bei pajamų nelygybę. Vyriausybės programoje yra numatyta įgyvendinti projektą „Socialinės apsaugos išmokų adekvatumas ir tvarumas“, kuris apims įvairias iniciatyvas („Skurdo mažinimas“, „Socialinio draudimo išmokų didinimas“, „Taiklesnės pensijos, išmokos ir kompensacijos“) prisidėsiančias prie socialinių išmokų adekvatumo didinimo.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rengiamoje 2021–2030 m. Pajamų nelygybės mažinimo plėtros programoje taip pat numatomos priemonės, susijusios su piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams sistemos tobulinimu, užtikrinant jos prieinamumą ir efektyvumą.

Dėl siūlymo „<...> peržiūrėti LR piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą. Pašalpos turi būti mokamos neatsižvelgiant į žmogaus turtą, bet į jo tuo metu gaunamas

pajamas. Pašalpų apskaičiavimas per sudėtingas. Pašalpas gaunantys žmonės turi būti skatinami dalyvauti mokymuose“. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas nepasiturintiems gyventojams gauti piniginę socialinę paramą, didinti piniginės socialinės paramos aprėptį ir adekvatumą bei ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų motyvaciją integruotis į darbo rinką ir taip sušvelninti dėl COVID-19 (koronaviruso infekcijos) pandemijos kilusias socialines pasekmes ir finansinėmis priemonėmis paremti labiausiai pažeidžiamų gyventojų grupes, 2020 m. gegužės 7 d. priimti Piniginės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimai¹, kuriais:

- nustatant teisę į piniginę socialinę paramą nevertinamas nuosavybės teise turimas turtas. Toks palengvinimas galios 6 mėnesius po Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino atšaukimo. Pasibaigus šiems pusei metų, įsigalios nuolatinė nuostata, kad, nustatant teisę į piniginę socialinę paramą, tuo atveju, jeigu šeimos (asmens) nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą, į turtą 3 mėnesius bus neatsižvelgiama, kai dėl piniginės socialinės paramos kreiptasi pirmą kartą arba praėjus 24 mėnesiams po paramos gavimo;

- praplėstas gavėjų ratas, kurie galėtų pasinaudoti pinigine socialine parama, padidinant vertinamų pajamų ribą teisei į socialinę pašalpą nustatyti bei padidintas socialinės pašalpos dydis;

- vertinant pajamas piniginei socialinei paramai gauti, 5 proc. padidinta neiškaitytinų pajamų procentinė dalis (priklausomai nuo šeimos sudėties ir vaikų skaičiaus šeimoje nuo 20 iki 40 proc.);

- sudarytos palankesnės sąlygos gauti papildomai skiriamą socialinę pašalpą įsidarbinus bei padidintas jos dydis (nuo 50 iki 100 proc. iki įsidarbinimo mokėtos socialinės pašalpos), diferencijuojant ją atsižvelgiant į mokėjimo trukmę;

- vienišiemis asmenims kompensuojama didesnė būsto išlaidų dalis;

- siekiant užtikrinti galimybes ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino metu kuo greičiau ir paprasčiau gauti piniginę socialinę paramą, palengvintos administracinės sąlygos paramai gauti – ji pratęsiama be atskiro nepasiturinčio asmens prašymo. Šiais pakeitimais sudarytos palankesnės sąlygos nepasiturintiems gyventojams gauti piniginę socialinę paramą, didėja piniginės socialinės paramos aprėptis ir adekvatumas bei ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų motyvacija integruotis į darbo rinką.

Atkreiptinas dėmesys, kad paprasčiausias būdas gyventojams sužinoti, ar jiems priklauso piniginei socialinei paramai ir preliminarų jos dydį, pasinaudoti Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS) spis.lt esančiomis socialinė pašalpos ir būsto šildymo išlaidų kompensacijos skaičiuoklėmis (www.spis.lt/Skaiciuokles).

Pažymėtina, kad pajamų nelygybei ir skurdui mažinti svarbi visa socialinės paramos sistema, kuria siekiama užtikrinti minimalių pajamų apsaugą, ir kartu išvengti priklausomybės nuo ilgalaikės socialinės paramos, užtikrinant, kad darbingo amžiaus darbingi nepasiturintys gyventojai išsaugotų paskatas aktyviai dalyvauti darbo rinkoje. Todėl, vertinant valstybės skiriamą socialinę paramą gyventojams, svarbu atkreipti dėmesį į visas kompleksiskai teikiamas paramos formas. Siekiant užtikrinti minimalios socialinės apsaugos sistemos aprėptį bei adekvatumą, nepakanka

¹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/0ad2b1909a9b11ea9515f752ff221ec9>

padidinti vieno sistemos elemento, reikalingas visos minimalias pajamas užtikrinančios sistemos (įskaitant ir piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams) kompleksinis įvertimas, identifikavimas sistemos elementų tarpusavio sąsajų bei poveikio darbo paskatoms.

3. *Dėl Socialinės apsaugos ir užimtumo sistemos veiksmingumo didinimo jų skaitmenizuojant:*

Skaitmenizuojant paslaugų teikimą ir organizavimą, pirmiausia, bus siekiama įgalinti pagalbą teikiančias viešojo ir privataus sektorių organizacijas ir institucijas taikliau ir greičiau identifikuoti pagalbos poreikių turinčius, socialinėje atskirtyje esančius asmenis, su jais proaktyviai susisiekti ir pasiūlyti jų individualius poreikius atitinkančią kompleksinę pagalbą. Taip pat bus kuriamos automatizuotos gyventojų informavimo apie įvairias pagalbos priemones pagal gyvenimo atvejus sistemos. Atsižvelgiant į skirtingas gyventojų galimybes naudotis IT infrastruktūra, gyventojai galės patys pasirinkti, kokiais informavimo kanalais jie norėtų (ir ar norėtų) gauti individualizuotą, susistemintą ir suprantamai pateikiamą informaciją pagal jų gyvenimo įvykius (sms žinute, el. paštu, automatizuotu skambučiu, paštu ir kt.).

Dėl bendro gyventojų kompiuterinio raštingumo didinimo, pastebėtina, kad Užimtumo tarnyba aktyviai bendradarbiauja su Projektu „Prisijungusi Lietuva“, kurio tikslas – padėti gyventojams išmokti efektyviai, saugiai, atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis bei internetu ir jo teikiamomis galimybėmis. Projektas „Prisijungusi Lietuva“ realizuojamas visoje Lietuvoje ir yra nukreiptas į gausią gyventojų tikslinę grupę – apie 500 tūkst. asmenų, kurie vis dar nesinaudoja internetu arba kurių skaitmeniniai įgūdžiai yra nepakankami.

Viceministras

Vytautas Šilinskas

Eglė Čeponytė, tel. +370 658 59424, el. p. egle.ceponyte@socmin.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 188603515, A. Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL EKONOMIKOS GAIVINIMO IR ATSPARUMO DIDINIMO PRIEMONIŲ PLANO
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-01-28 Nr. (1.2.28Mr-4)SD-446
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rita Skrebiškienė, Vyresnioji patarėja, Horizontalios politikos ir projektų valdymo grupė
Sertifikatas išduotas	RITA,SKREBIŠKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-01-25 17:09:54 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Certifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-08-11 15:13:50 – 2025-08-10 23:59:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vytautas Šilinskas, Viceministras, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	VYTAUTAS,ŠILINSKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-01-27 17:10:41 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-01-27 17:10:55 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Certifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-12-15 20:09:48 – 2025-12-14 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avily, LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, į.k. 188603515 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:15:31 iki 2022-09-24 15:15:31
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avily, versija 3.5.15
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-01-28 09:35:42)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-01-28 09:35:42 Dokumentų valdymo sistema Avily